דער האַמער און דאָס שטיק אײַזן

טרויריק, קינדער, אויף דער וועלט דער ברייטער, גראַמער!
ביטער! מיט אַ משל כאַטש זיך קוויקן לאָמיר.
ס'האָט דער קאָפּ דער אײַזערנער, דער שטאַרקער האַמער,
וואָס בײַם קאָוואַל יוחנצע אין קאַמער,
זיך גענומען קלאַפּן דאָס שטיק אײַזן,
על פּי חקירה אים דערווײַזן,
אַז מע דאַרף זײַן קלוג, געדולדיק,
און ניט זאָגן קיינעם: דו ביסט שולדיק!
— ווייס:
ביסט אומזיסט נאַר, זאָגט ער, אויף מיר בייז.
נאַריש איז דײַן שעלטן, לעפּיש איז דײַן שרײַען.
אדרבא, זאָג:
איך בין שולדיק, וואָס איך שלאָג?
וואָס בין איך דען? מער ווי אַ כּלי־זיין
אין דעם קאָוואַלס הענט?
און דער קאָוואַל — מיינסטו, ס'איז אין אים געווענדט?
האָסט אַ טעות, בנאמנות!
פּונקט קאַפּויר! אויף אים אַ גאָטס רחמנות!
ער איז נעבעך מיד, דערשלאָגן,
ס'ווילל זיך אים גאָר רו'ן.
נאָר אַ ברירה? נו, וואָס זאָל ער נעבעך טון?
זעסט, אינדרויסן שטייט אַ קראַנקער וואָגן,
אויסגעבויגן אויפֿן לינקן אַקסל,
מוז דער קאָוואַל שמידן, אַז די אַקס זאָל
זײַן געזונט און שטאַרק —
עפּעס דאָרט געשען מיט איר אַראָפּן באַרג.
אַבער אויכעט אויף דעם וואָגן
זאָלסטו זיך ניט קלאָגן.

ר׳מוז פסדר
דריי׳ן די רעדער:
ס׳שלעפן אים די פערד, וווהין זיי יאָגן.
און די פערד — אוי, זײַ אויף זיי ניט ברוגז!
שלעפן איז זיי אויך ניט ניחא, נאָר וואָס טויג עס?
ס׳טרײַבט די בײַטש... די בײַטש!... און זי אַליין?
אויך ניט שולדיק, ניין!
ס׳איז אַ מעשה אָן אַן עק... פאַרשטיי נאָר גוט דעם רעיון
און הער־אויף צו שעלטן, שרײַען,
ווײַל פאַרשטייען הייסט פאַרצײַען...
— קוּן!
(שרײַט דאָס אײַזן און מיט פײַער שיט עס)
נײַע האַמערס — נײַע שיטות!
הרגעט־שלאָגט, און איז אַ ברודער! עצות גיט ער!
שווײַגן, ווען אונטער די קלעפּ איך ציטער?
צווישן האַמער און קאָוואַדלע?! מוחל! מוחל דיר עס!
אוי, מײַן ווייטיק אָן אַ שיעור איז —
וויל איך שעלטן, וויל איך שרײַען אָן חקירות!

דער חלף און די זעג

ס'טרעפט אַמאָל זיך אויכעט,
אַז אַ שטעטל האָלץ צעזעגן מוז אַ שוחט.
איז געשען,
ס'האָט דער חלף גראָד די זעג דערזען
און צעלאָזט די שאַרפע צונג.
— זע נאָר, זאָגט ער, יענעם גראָבן יונג!
שטשורעט מיט די ציין!... אַ פרייד אויף אים איז!
אפשר ווייסט איר וואָס? אומשטיינס־געזאָגט אַ צורה!
גאָלע פגימות!
קריצן,
שפיצן
גאָר אַ גאַנצע שורה!
טריפה דאָך פון קאָפּ ביז פיס!
און וואָס זאָגט איר אויף זײַן הולך? אויף די הילצערנע מלבושים?
הערט איר, אַז איך טו אַ קוק אויף דעם מגושם,
דאַנק איך ערשט זײַן ליבן נאָמען, וואָס ער מאַכט אי שיין אי מיאוס.
וויל איז מיר! מײַן חלק זיס!
ניט קיין פּיצל
קריצל
אויף מײַן כשר קלינגל! ניט קיין שפּרענקעלע! קיין פגימל!
איז אַ חידוש, וואָס דער פרומער רב אלקנה
נעמט מיך אין די הענט מיט הייליקייט, כוונה,
מאַכט אַ ברכה, טוט אַ ווונק צום הימל?
— אמת, זאָגט די זעג בתמימות (צי גאָר מיט אַ מיין?),
יאָ, איך זאָג אַליין:
רב אלקנה איבער מיר אַ ברכה?
שיינע זאַכן!
דאָס געוועז וואָלט ממש נאָר צום לאַכן.

וואָס בין איך ? אַ פּראָסטער בעל־מלאכה.
ניט איך בלינצל, ניט איך פינקל,
שטיי מיר אין אַ טונקל ווינקל,
ווייס מײַן אָרט און בין בײַ זיך ניט חס ושלום שטאָלץ.
וואָס, איך קען דען מער ווי זעגן האָלץ ?
אָבער דו — אַ קליינינקייט ! — שנײַדסט־איבער דאָך אַ האָלדז !

*

קומט דער מוסר־השׂכל און שיט־צו אַביסל זאַלץ :
נאָך עד היום איז אַ זעג, אַ בעל־מלאכה,
גאָר אַ פלעק אין דער משפּחה,
און אַ שאַרפער חלף האָט הצלחה —
אי ער קוילעט, אי מע מאַכט אויף אים אַ ברכה !